

VI MEĐUNARODNI KOLOKVIJUM ZA OPTIMIZACIJU
ISHRANE BILJAKA

Od 2. do 8. septembra 1984. god. održan je u Francuskoj u Monpeljeu (Montpeelie) VI međunarodni kolokvijum za optimizaciju ishrane biljaka. Prvi kolokvijum održan je 20 godina ranije (1964) u istom mjestu kao i Evropski i mediteranski kolokvijum o kontroli ishrane kulturnih biljaka. Na njemu je bilo zastupljeno 18 zemalja sa 109 učesnika. Drugi kolokvijum, pod istim nazivom, održan je u Sevilji (Španija) sa 119 učesnika iz 15 zemalja, a treći, takođe pod istim nazivom, u Budimpešti (Mađarska) sa 159 učesnika iz 19 zemalja. Četvrti kolokvijum održan je u Gentu (Gand) Belgija. Na njemu je već bilo zastupljeno 36 zemalja sa 223 učesnika. Pošto je taj kolokvijum po interesovanju u svijetu, po zastupljenim zemljama i učesnicima, prevazišao regionalni (evropski i mediteranski) karakter, on je promovisan u Međunarodni kolokvijum o kontroli ishrane kulturnih biljaka. Pod tim novim nazivom održan je peti kolokvijum u Kastelfranku — Veneto (Castelfranco — Veneto) (Italija) 1980. godine. Na njemu je bilo zastupljeno 26 zemalja sa 160 učesnika. Početkom 1983. godine u Monpeljeu, gdje je bilo predviđeno održavanje šestog kolokvijuma, a na inicijativu organizacionog odbora kolokvijuma, osnovano je Međunarodno društvo za optimizaciju ishrane bilja, sa ciljem da se pojačaju i ustale veze uspostavljene ovim kolokvijumima, da promoviše, razvija i širi naučne metode i tehnike za praćenje ishrane biljaka, kako bi se optimizirala njihova kvalitativna i kvantitativna produkcija u skladu sa njihovim potencijalom i drugim faktorima u datoj situaciji, a, s druge strane, podsticala saradnja između lica i institucija koje se time bave. Po nazivu Društva i ovaj šesti Kolokvijum dobio je drugo, adekvatnije ime.

Kolokvijumi se održavaju pod parolom: bolje hraniti biljke da bi ljudi bolje živjeli (Mieu nourrir les plantes pour que les hommes vivent mieux).

Na VI kolokvijumu bilo je zastupljeno 49 zemalja sa 274 učesnika. Najviše ih je bilo iz same Francuske (76) a zatim iz susjed-

nih zemalja: Italije (20), Belgije (17), Njemačke (15) i Španije (17). Ukupno je podnijeto 10 referata i 206 saopštenja. Iz Jugoslavije je bilo prijavljeno pet saopštenja, ali su prezentirana samo dva, oba iz Titograda: »Uticaj podloge na mineralni sastav lista vinove loze sorte vranac« (autori Ulićević M. i Pejović Lj. — Poljoprivredni institut) i »Uticaj rastućih doza i raznih kombinacija NPK đubriva na sadržaj mineralnih materija u listu loze i na prinos grožđa« (autor Nataša Perović — Agroinstitut).

Na ranijim kolokvijumima materija je bila svrstana i razmatrana po pojedinim grupama Kultura (ratarsko bilje, povrće, voće, vinova loza, suprotropske i tropske kulture, metodologija itd.). Od svih kultura najviše se radova odnosilo na vinovu lozu, pa je za nju organizovana posebna sekcija. To je i razumljivo kad se ima u vidu da je inicijativa za ovaj kolokvijum protekla upravo iz Monpeljea, svjetske metropole vinogradarstva, od poznatog vinogradskog naučnika Žana Levija (Jean Levy) i da je folijarna dijagnostika hranidbenog stanja biljaka među prvim kulturama započeta i vjerovatno najdalje odmakla upravo na vinovoj lozi. Na ovom kolokvijumu primijenjena je drugačija sistematizacija materijala, zasnovana na pojedinim problemima, koji se, manje ili više, odnose na sve biljke.

Prvo su razmatrani radovi koji su obrađivali odnos biljka — zemljište (korišćenje mineralnih materija zemljišta, razvoj korijena, kretanje pojedinih mineralnih materija u zemljištu, odnos sadržaja hranljivih materija u zemljištu i u biljci i dr.). Drugu grupu sačinjavali su radovi koji su tretirali „biotičke interakcije“ (uticaj korijenovih simbionata na ishranu biljke, mikroflora rizosfere i njen uticaj na ishranu, simbiotička fiksacija azota i dr.). Zatim su razmatrani radovi o putevima apsorpcije i specifičnim potrebama (folijarno đubrenje, transfer obilježenih atoma, fertirigacija, uticaj sorte, uticaj podloge, distribucija i ravnoteža hranljivih elemenata i dr.). U posebnu grupu svrstani su radovi o efikasnosti azota (biološka funkcija, uticaj na cvjetne začetke i na hemijski sastav lista i ploda, promjene u sastavu azotnih materija u biljci, metabolizam azota i dr.) Drugi makroelementi i interakcije razmatrani su na sedmoj sesiji kolokvijuma. Tu su svrstani prvenstveno radovi koji se odnose na ishranu fosforom i kalijumom, doziranje đubriva, vrijeme upotrebe đubriva, a zatim na uticaj kalcijuma, magnezijuma i drugih elemenata. Osam radova odnosilo se na ishranu gvožđem. Oni su razmatrani na devetoj sjednici. Ishrani drugim oligo-elementima i mineralnom stresu posvećena je 10 sjednica (23 rada). Radovi metodološke prirode podijeljeni su u tri grupe: metode fizičko-hemijske analize, biološke i biohemijske metode i metode interpretacije — specifične metodologije. Svakoj od njih bila je namijenjena po jedna sesija. Na dvije posljednje razmatrani su radovi koji su tretirali praktičnu primjenu tehnika op-

timizacije u umjerenim (13 sesija) i u tropskim (14 sesija) regionima.

Svi radovi koji su predati na vrijeme i koji su rađeni prema preciznim uputstvima organizatora već su bili štampani, u offset-tehnici, u prve dvije knjige Kolokvijuma. Naš rad štampan je u drugoj knjizi, strana 671-678. Radovi u kojima nijesu poštovane propozicije vraćeni su autorima da ih prilagode. Rezime tih radova bili su takođe objavljeni u posebnoj (nultoj) knjizi kolokvijuma. Po usklađivanju sa propozicijama oni će se štampati u naredne dvije knjige kolokvijuma (III i IV), čije se izlaženje predviđa u prvoj polovini 1985.

Za učesnike kolokvijuma organizovana je posjeta Eksperimentalnom centru u Mas d'Asport-u, gdje su im pokazani vrlo interesantni ogledi sa navodnjavanjem i đubrenjem vinove loze, šljive i breskve. Taj centar osnovala je prije dvadesetak godina Nacionalna kompanija za uređenje regiona Donje Rone i Langedoka u cilju iznalaženja takvih tehničkih i ekonomskih rješenja koja će omogućiti da se pod najboljim mogućim uslovima promovise razvitak navodnjavanih kultura u regionu. Kompanija je osnovana maja 1955. sa osnovnim ciljem da doprinesu razvitku juga Francuske, koji mnogo zaostaje za sjevernim i istočnim dijelovima. Ona je već postigla grandiozne rezultate kako u vodoprivrednim rješenjima, tako i u razvitku poljoprivrede i čitave ekonomije. Njena iskustva već se u velikoj mjeri koriste u mnogim drugim zemljama a nesumljivo bi dobro došla i nama, naročito pri rješavanju meliorativne problematike.

Monpelje je svakako jedan od najvećih centara agrokompleksa u svijetu. U njemu se nalazi 11 poljoprivrednih ustanova za obrazovanje, sa slavnom Visokom nacionalnom poljoprivrednom školom na čelu 13 ustanova za poljoprivredna istraživanja i 11 ustanova za razvitak poljoprivrede. Na žalost, nije bilo ni prilike ni vremena da se bliže upoznamo sa radom neke od njih.

Naredni, VII kolokvijum, održaće se 1988. god., po svoj prilici u Danskoj, ali to još nije definitivno utvrđeno.

Dr Marko Uličević